

jotka uutisen tulee täyttää.

Joukkoviestinnän sähköistyminen on yksi osa prototyyppisen uutisen skeemaan kohdistuvia muospaineita. Sähköistymisen tuottama intensifioituminen ei vain nopeuta joukkoviestinnän sykliä vaan johtaa myös uudenlaisiin kerronnallisiin muotoihin, jotka horjutavat faktan ja fiktion erottelua. Äärimmillään prototyyppisen uutisen skeema muuntuu muistuttamaan toimintafiktion kerronnan elementtien muotoja.

Vastaavasti julkisuuden ekspansio heikentyneenä reflektiona vaikuttaa uutisen kriteereihin. Kaikkiaan uutisen kriteerit määräytyvät kerronnallistetun asiantilan suhteesta kulttuurin konventionaalisoituneiden odotusten struktuurien ennakoimien asiantilojen normaaliuteen. (Myös se, että mitään ei tapahtunutkaan saattaa olla uutinen.) Reflektion perusoperaatioiden, vertailun ja jäsentämisen, tukehtuminen julkisuuden massaan korostaa konventionaalisoituneiden odotusten rikkomista uutisen kriteerinä. Vain epätavallisista uutisista tulee vaikutusvoimaisia ja shokeeraavia. Tämä edelleen vahvistaa prototyyppisen uutisen skeeman muuttumista.

Juuri kulttuurisodissa, jollaiseksi Jumalan teatterin julkisuuttakin voi kutsua, on kyse odotusten struktuurien sallimien asiantilojen rajoista ja niiden rikkomisesta. Samalla ne antautuvat hyvin dramaattisen kerronnallisen muodon alle kertoessaan kuitenkin itseasiassa modernin identiteettiä jatkuvasta

pyrkimyksestä etsiä autenttista, ylittää rajoja ja löytää tarkastelupisteiden kuolleita kulmia.

Piirteidensä kautta julkisuus alkaa muistuttaa automaattia, joka tarvitsee jatkuvaa sarjaa poikkeavuuksia pysyäkseen käynnissä. Koodien rikkominen julkisuudessa esiin pääsemisen keinona muodostuu säännöksi eikä poikkeukseksi. Markku Eskelinen rikkoo pilkan teollaan julkisen ja yksityisen rajaa, ja pääsee julkisuuden lempilapiseksi. Joukkotiedotuksen kansainväliset rakenteet siirtävät Salman Rushdien länsimaistuneen maailmankuvan historiallisesti eriaikaisiin kulttuureihin ja aiheuttavat kulttuurisodan. Samalla näissä tapauksissa on kyse äärimmäisen henkilöityneestä julkisuudesta. Ainoastaan ne tapaukset, jotka koskevat yksilöä ja yksityistä, nousevat huomion keskipisteeseen.

Jumalan teatterin tapauksessa muutama nokare ulostetta nostatti myrskyn, joka hävitti julkisuudessa alleen muutaman tonnia mereen valunutta myrkyä. Tämä osoittaa kulttuurin konventionaalisoituneiden odotusten struktuurien sokeuden yksityisen ulkopuolelle sattuvaa kohtaan. Tämän näkyväksi saattaminen ei ollut aivan vähäinen teko.

Viitteet

1. Tutkimukseni "Juhannustansseista Jumalan teatteriin – Suomalainen julkisuus ja kulttuurisodat" (Tutkijaliitto, 1989) lähtökohtana oli Jürgen Habermasin julkisuustutkimuksessaan tekemä jaottelu yksityiseen ja julkiseen.

Hajoaako yleisö, katoaako julkisuus?

Heikki Hellman

Julkisuuden katoaminen on yksi näkökulma, josta käsin kansallisten yleisradiolaitosten – oletettua tai todellista – alamäkeä on viime vuosina tematisoitu (ks. esim. Elliot 1983, Garnham 1986 ja Syvertsen 1986). Ajatuskulku on silloin osapuulleen seuraava:

Valtakunnalliset, julkisen palvelun tv-kanavat ovat ratkaisevalla tavalla muodostaneet kansallisen julkisuuden sfäärin, jossa kansalaisia kiinnostavat ja koskettavat kysymykset ovat nousseet "agendalle". Uusien kaupallisten sekä kaapeli- ja satelliittikanavien valloittaessa yhä suuremman yleisön, yksi ja yhteinen julkisuuden kenttä on hajoamassa yhä pienemmiksi "osajulkisuuksiksi". Saman tien myös julkisen palvelun perinteiset ohjelmepoliittiset ihanteet ovat särkymässä: kilpailun aikakaudella tv ei enää yritä kasvattaa poliittisia kansalaisia vaan tyytyy viihdyttämään yleisöä.

'Julkisuuden sfäärin' ja 'julkisen palvelun' välillä vallitsee ilmeinen käsitteellinen sukulaisuus. Habermashan (1962) paikansi julkisuuden käsitteen nimenomaan kansalaisyhteiskuntaan: se edusti markkinoista ja valtiosta riippumatonta julkista keskustelua, joka kumpuaa ihmisten yhteisöstä. Hieman samaan tapaan julkisen palvelun yleisradiolaitokset on yleensä organisoitu siten, että ne voivat säilyttää itsenäisyytensä suhteessa sekä

valtiovaltaan (julkisoikeudelliset yhtiöt, parlamentaariset valvontaelimet) että markkina-voimiin (pakollinen lupamaksu).

Saattaa olla, että televisio todella on vähitellen tuhoamassa julkisen keskustelun edellytyksiä (vrt. Postman 1987), mutta ainakin Suomessa pääkanavien ohjelmarakenne on säilynyt osapuulleen ennallaan 1970-luvun alusta alkaen; mitään merkittävää viihteellistymistä ei ohjelmarakenteen tasolla ole havaittavissa (Hellman & Sauri 1988).

Tämän katsauksen tarkoituksena on tarkastella julkisuuden mahdollista katoamista avoimen pinnallisesta näkökulmasta: siitä, missä määrin tv-yleisö on Suomessa tosiasiallisesti hajonnut ja siirtynyt pois valtakunnallisilta pääkanavilta. Yritän koota yhteen viimeaikaisten tutkimusten tuloksia.

Kanavien voimasuhteet

Vuoden 1988 lopussa kaapeli-tv:tä saattoi kotonaan katsella joka viides suomalainen, maksullisia kanavia oli vain parilla prosentilla, videonauhuri oli useammalla kuin joka kolmannella, Kolmostelevisiön lähetyksiä näki joka toinen ja kaukosäädintä näppäili kaksi viidestä. Television seuraamismahdollisuudet ovat siten ratkaisevasti muuttuneet sitten vuosikymmenen alun.

Television mittaritutkimus antaa entisiin

päiväkirjatutkimuksiin verrattuna suhteellisen luotettavan kuvan tv:n katselun määrästä ja jakautumisesta eri kanavien kesken sekä myös yksittäisten ohjelmien suosiosta. Finnpanel Oy aloitti mittaritutkimuksen maaliskuussa 1987 yhteistyössä Yleisradion ja MTV:n kanssa. Ilmeisesti jo tänä keväänä myös Kolmostelevisio liittyy tutkimuksen tiimien joukkoon.

Syksyllä 1988 mittaritutkimuksen otokseen kuului 334 taloutta, joissa oli kaikkiaan 896 henkeä. Näyte on painotettu niin, että se edustaa koko väestöä varsin hyvin niin alueellisesti, ikäryhmittäin kuin sukupuolittain (ks. esim. Kalkkinen 1988c, 39). Esimerkiksi Helsingin alueella mittareita on runsaat 80 ja Kolmostelevisiön näkyvyysalueella vajaat 200. Kaapelikanavien katselusta mittaritutkimus sen sijaan antaa otoksen pienuuden takia satunnaisvaihtelulle alttiimman tuloksen. Esimerkiksi HTV:n piirissä olevia talouksia mittaritutki-

muksen otoksessa oli viime syksynä vain 23 kappaletta.

Jos mittaritutkimuksen yhteenvetoreportteihin (Kalkkinen & Kytömäki 1987, Kalkkinen 1988a, Kytömäki 1988, Kalkkinen 1988b, Kytömäki 1989, Kalkkinen 1989; ks. myös Kalkkinen 1988c) on kuitenkin uskomisen, eri tv-kanavien katseluosuudet ovat muuttuneet kahden vuoden aikana vain hyvin vähän. Kuvioon 1 on koottu tiedot kuudelta eri tutkimusjaksolta. Yleisradion (TV 1:n ja TV 2:n) osuus *katseluun käytetystä ajasta* on pudonnut kevään 1987 56 prosentista syksyn 1988 50 prosenttiin ja MTV:n osuus 33 prosentista 27 prosenttiin. Kolmostelevisio on noussut tyhjästä kasvattaen omaa katseluosuuttaan 10 prosenttiin.

Huomionarvoista tuloksissa on kuitenkin se, että kaapelikanavien katseluosuus ei ole koko aikana juurikaan muuttunut. Valtakunnallisella tasolla niiden katseluun on käytetty

vain 5-7 prosenttia katseluajasta videon osuuden vaihdella 5-8 prosentin välillä.

Valtakunnallisten lähetysten osuus katseluajasta on edelleen keskimäärin lähes 80 prosenttia. Ne ovat kokeneet menetyksiä, mutteivät kaapeli- vaan Kolmostelevisiön johdosta.

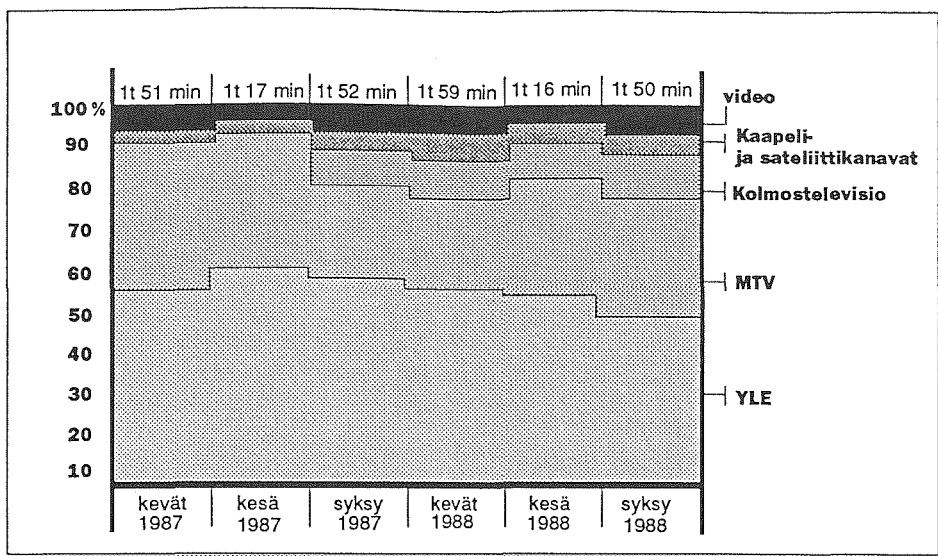
Myös tarkasteltaessa eri tv-kanavien *tavoitavuutta* valtakunnallinen televisio on joutunut antamaan hieman periksi. Keväällä 1987 Yleisradio tavoitti keskimääräisenä päivänä 65 prosenttia suomalaisista, syksyllä 1988 enää 58 prosenttia; MTV:n tavoitavuus on samaan aikaan pudonnut 57 prosentista 53 prosenttiin. Tulosta voidaan lukea myös toisesta suunnasta: joka kolmas (35 %) suomalainen ei katsonut viime syksyn keskimääräisenä päivänä sen paremmin YLE:n kuin MTV:nkään ohjelmia. 1980-luvun alkuvuosina ei-katsojien osuus oli vain viidenneksen luokkaa (Kalkkinen 1986, 9).

Syksyllä 1988 Kolmostelevisio tavoitti päi-

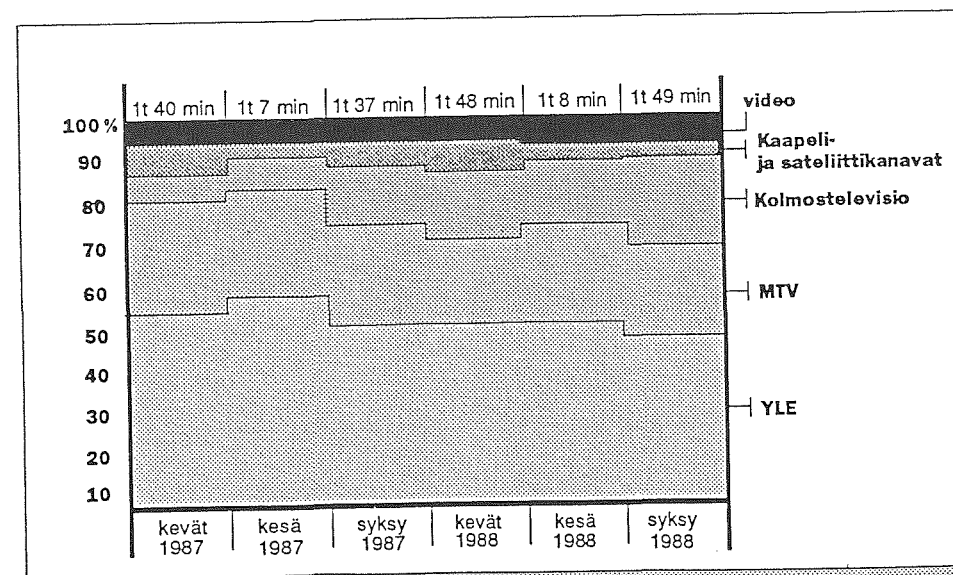
vittäin jo joka kuudennen suomalaisen. Sekä video että kaapelikanavat ovat tavoittaneet päivittäin noin joka kymmenennen; osuudet ovat pysyneet ennallaan mittaritutkimuksen aikakaudella.

Helsinkiä lienee lupa pitää tv:n katselun erityisalueena. Kaapelitelevisiolla on *pääkaupunkiseudulla* jo 15-vuotinen historia, ja Kolmostelevisiokin käynnistyi ensiksi juuri Helsingissä. Pääkaupunkiseudulla katsellaan televisiota yleensä hieman vähemmän kuin koko maassa, mutta katselu jakautuu hieman eri tavoin. Erot eivät johtune vain tarjonnan erilaisuudesta – esimerkiksi lahtelaiset näkevät tv-ruuduistaan osapuilleen samat kanavat – vaan kyse lienee erilaisesta, "kehittyneemmästä" katselukulttuurista.

Pääkaupunkiseudulla kolmoskanavasta on mittaritutkimuksen mukaan hyvää vauhtia tulossa jo yhtä suosittu kuin MTV:stä tai koko kakkoskanavasta (ks. kuvio 2). Mittaritutki-

Kuvio 1. Television katseluun päivittäin käytetyn ajan jakautuminen koko maassa 1987-1988. Lähde: Koottu tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenvetoreporteista.

Kuvio 2. Television katseluun päivittäin käytetyn ajan jakautuminen pääkaupunkiseudulla 1987-1988. Lähde: Koottu tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenvetoreporteista.

muksen mukaan MTV:n lähetyksiä katsottiin syksyllä 1988 keskimäärin 26 minuuttia ja kakkoskanavaa 22 minuuttia päivässä. Kolmostelevisiosta yltyessä peräti 21 minuuttiin. Satelliittikanavat sen sijaan eivät helsinkiläisiä kiinnosta edes siinä määrin kuin suomalaisia keskimäärin.

Jos siis tarkastellaan koko tv-yleisöä eriyttämättömänä joukkona, uudet kanavat ovat valanneet vain pienen osan television katseluun käytetystä ajasta. Yleisradiotelevisio hallitsee suomalaista tv-ilttaa; kaapelikanavien merkitys on yhä häviävän pieni. Edes siellä, missä katselukulttuuri on keikkein "kehittyneintä", ei satelliittitarjonta pysty uhmaamaan valtakunnallisia kanavia, vaan pahin uhkaaja on Kolmostelevisio. — Mittaritutkimuksen aineisto tarjoaa hyvän pohjan jatkoanalyysille. Tehdyt kausiyhteenvedot käyttävät mahdollisuuksista hyväkseen vasta murto-osan.

Kaapelilyeisö ja yleisradiolyeisö

Katselutottumuksia on kuitenkin syytä tarkastella myös sen perusteella, mitä kanavia yleisön saatavilla on. Tuuli Tukiainen tutki yleisradioväestön ja kaapeliväestön katselun eroja ennen Kolmostelevisiosta tuloa Helsingissä, Tampereella ja Turussa (Tukiainen 1987a, 1987b ja 1988a; ks. myös Tukiainen 1988b). Tutkimukset tehtiin ns. päiväkirjametodilla.

Hänen mukaansa kaapelikanavat tavoittivat tutkimusajankohtana (syksyllä 1986 ja keväällä 1987) päivittäin vain noin kolmanneksen kolmen suurimman kaupungin kaapeliväestöstä. Niiden katselu muodosti keskimäärin vajaan neljänneksen kaapeliväestön tv:n ääressä viettämästä ajasta. Koska kaapelikanavien saatavuus lisää Tukiaisen tulosten mukaan tv:n katselu-aikaa vain vähän — eikä välttämättä ollenkaan — Yleisradio ja MTV

menettivät kaapeliväestön keskimääräistä katselu-aikaa Helsingissä ja Turussa 26 minuuttia ja Tampereella 19 minuuttia päivässä. Suurimmat menetykset osuivat TV 2:n ja MTV:n kohdalle.

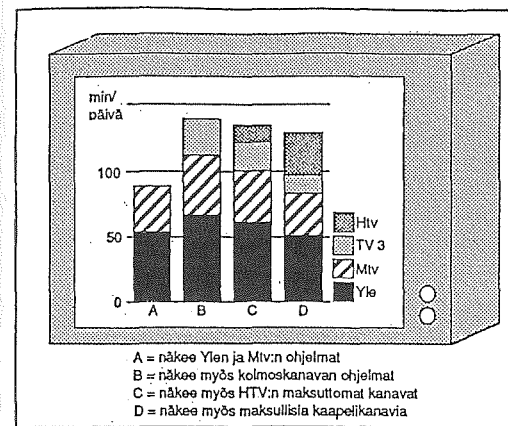
Tukiaisen tutkimukset vahvistavat myös sen, että kaapeliväestö on suuntautunut selvemmin fiktion ja viihteeseen kuin yleisradioväestö. Kaapeliväestö katsoi vain murto-osan fakta- tai uutisohjelmistaan kaapelikanavilta; sen sijaan 20-35 prosenttia (kaupungista riippuen) sen katsomista sarjafilmeistä, 20-49 prosenttia viihdeohjelmista ja 32-41 prosenttia sen katsomista elokuvista oli kaapeli- ja satelliittikanavien ohjelmistoa. Tulosta luonnollisesti selittää kaapelitelevision ohjelmatarjonta, joka painottuu vahvasti viihteellisiin ohjelmatyyppeihin (ks. esim. Hellman 1988, 128-132).

Pertti Tiihonen (1988a) on sittemmin halunnut lieventää käsitystä yleisön kahtiajaosta. Hänen mukaansa ei vielä ole kovin selviä merkkejä siitä, että yleisö olisi jakautunut jyrkästi yleisradio- ja kaapeliväestöksi. Hänen Helsingissä syksyllä 1987 tekemänsä päiväkirjatutkimus viittasi siihen, että vasta maksu-tv muuttaisi näkyvästi katselutottumuksia. Tutkimusajankohtana kaapelikanavia saattoi katsoa noin puolet helsinkiläisistä ja maksukanavia puolestaan joka kolmas kaapelilyeisöstä.

Tiihosen mukaan kaapeliväestön enemmistö ei käytä tv:tään juurikaan toisin kuin Kolmostelevisiosta piirissä oleva yleisradioväestö (ks. kuvio 3). Katselu jakaantuu eri kanavien kesken osapuulle samalla tavalla riippumatta siitä, ovatko tarjolla vain kolme yleisradiokanavaa vaiko myös maksuttomat kaapelikanavat. Maksuttomia kaapelikanavia näkevät katsoivat niitä keskimäärin vain 13 minuuttia päivässä, kun ykkös- ja kakkoskanavaa (mukaanlukien MTV) katsottiin keskimäärin 100

minuuttia ja kolmoskanavaa 21 minuuttia päivässä.

Maksukanavia näkevät sen sijaan poikkeavat muusta yleisöstä. Maksullisia kanavia tilanneet katsoivat HTV:n tarjontaa päivittäin peräti 32 minuutin ajan, kun Kolmostelevisiolle riitti aikaa enää 14 minuuttia sekä ykkös- ja kakkoskanavalle 82 minuuttia. Nimenomaan maksukanavia siis katsotaan muiden kanavien kustannuksella, kun taas maksuttomien kaapelikanavien katselu jää useimmiten marginaaliseksi.

Kuvio 3. Eri tv-kanavien katselu yleisöryhmittäin Helsingissä marraskuussa 1987. Lähde: Tiihonen 1988a, 14.

Tiihosen tulokset viittaavat myös siihen, että kaapelikanavien katselu olisi Helsingissä hienokseltaan vähenemässä, minkä hän arvelee johtuvan nimenomaan Kolmostelevisiosta vaikutuksesta (mt., 17). Perää saattaa olla myös Tukiaisen (1988b, 11) oletuksessa: kaapelikanavien uutuudenviehätys on ainakin toistaiseksi laimenemassa.

Sen sijaan Tiihonen ei näytä panevan merkille keikkein todennäköisintä selitystä sille, että nimenomaan maksu-tv:n yleisö poikkeaa

muista tv:n katsojista. Jos Viihdekanavasta kerran on erikseen maksettu, eikö ole luonnollista, että sitä myös katsotaan?

Erityiskysymyksiä: paikallinen kulttuuri ja nuoriso

Kaapeli- ja satelliittikanavien merkitys yleisölle riippuu epäilemättä myös siitä, olemeko Helsingissä vai Närpiössä. Sosiaalisesti tiiviissä, 'territorialisuuteen' taipuvaisessa yhteisössä paikallisen ohjelmiston merkitys voi olla huomattavan suuri, kun taas 'distanssiin' pyrkivässä urbaanissa ympäristössä valtakunnallisen ja/tai kansainvälisen ohjelmiston vetovoima on ylitsekäyvän vahva (esim. Lundby 1988 ja Tiihonen 1988b).

Paikallisradioita koskeva keskustelu (esim. Heiskanen 1988 ja Moring 1988a ja 1988b) on osoittanut, että julkisuus voi rakentua eri tavoin riippuen yhteisöissä vallitsevista kulttuurisista jäsennyksistä, sen jäsenten omaksumasta identiteetistä. Erilaiset ala-, osa-, valta- ja vastakulttuurit voivat luoda kytkentöjä joko kansalliseen ja kansainväliseen julkisuuteen tai kääntyä enemmän tai vähemmän vain oman paikallisten julkisuusmuotojen puoleen. Globaalinen superkulttuuri ei välttämättä jyrää paikallisia kulttuureja (vrt. Julkunen & Sarmela 1987), vaan televisio voi tuottaa paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen välille monijännitteistä mutta hedelmällistä vuorovaikutusta.

Vaikka kaapeli-tv nykyisellään nojaa paljolti kansainväliseen ohjelmistoon, paikallinen tv-toiminta saanee lähivuotina entistä vahvemman sijan. Esimerkiksi HTV, joka luopui paikallisesta tarjonnasta lähes vuosikymmeneksi, on vähitellen — joskin varovasti — palaamassa siihen. Kuluneena talvena se on näyttänyt paikallisia jääkiekko-otteluita Helsinki-kanavallaan. — Paikallisesta ohjelmis-

tosta kuitenkin tuskin koskaan tulee tv:n katselun valtavirtaa. Se ei yksinkertaisesti sovi television luonteeseen eikä sen edellyttämiin tuotantoarvoihin (ks. Barwise & Ehrenberg 1988).

Kun on pohdittu, mikä ryhmä olisi eniten vieraantunut nykyisestä valtakunnallisesta televisiotarjonnasta, esiin on toistuvasti nostettu nuoriso, osin jo myös nuoret aikuiset. Esimerkiksi Ilkka Heiskasen (1985, 211) ennustuksen mukaan "Ritari Ässän sukupolvi" ei aikuistuttuaan enää palaisi perinteisten suomalaisten suosikkiohjelmien pariin vaan hakeutuu kaapelilähetysten ja videoiden pariin. Helsingissä tehdyt empiiriset tutkimukset ovat osaltaan tukeneet Heiskasen manausta: Tiuhosen (1988a) mukaan nelisenkymmentä prosenttia 15-24-vuotiaan kaapeliväestön katseluajasta kuluu jo kaapelikanavilla; Tukiaisen (1987a) mukaan taas 9-14-vuotiaat "kaapelikakarot" viettävät yli puolet katseluajasta HTV:n parissa.

On mahdollista esittää myös vastaväite. Vaikka etenkin kaapeliväestöön lukeutuva nuoriso on osittain lakannut katsomasta Yleisradion ohjelmia ja vähentänyt myös MTV:n tarjonnan katselua, mikään ei estä sitä jonain päivänä palaamasta takaisin valtakunnallisille kanaville. Toisin sanoen nykyinen tilanne olisikin enemmän ikäkausi- kuin kohorttiperusteinen. Nuoret ovat aina etsineet tv:stä sarjafilmejä, elokuvia ja viihdettä; nyt he hakevat haluamansa sieltä missä sitä eniten on tarjolla.

Myös nuorisokulttuuri kuuluu siihen paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen hedelmälliseen jännitekenttään, joka voi tuottaa aivan uudenlaisia julkisuusmuotoja.

Valtavirran väline

Edellä olen tarkastellut, missä määrin tv-ylei-

sö on vetäytynyt pois valtakunnallisilta kanavilta. Tulos: toistaiseksi siirtymät ovat olleet hyvin vähäisiä. Siinä mielessä valtakunnalliset tv-kanavat hallitsevat yhä suomalaista julkisuutta.

Yleisradion ja MTV:n yksittäiset ohjelmat saattavat yhä saavuttaa kaksikin miljoonaa katsojaa (joskin yleisöhuiput ovat laskeneet sitten vuosikymmenen alun, ks. esim. Heiskanen 1985 ja Kasari 1988). Suosituimpia ohjelmia – *Napakymppiä* ja *Uutisia* – katsoo joka kerta joka toinen yli kymmenvuotias suomalainen, kun kaapelitelevision prime-time-sarja tavoittaa parhaimmillaan vain satatuhatta katsojaa. Satelliittikanavien keskimääräinen katsojamäärä illan parhaina tunteina jää muutamisiin kymmeneen tuhansiin.

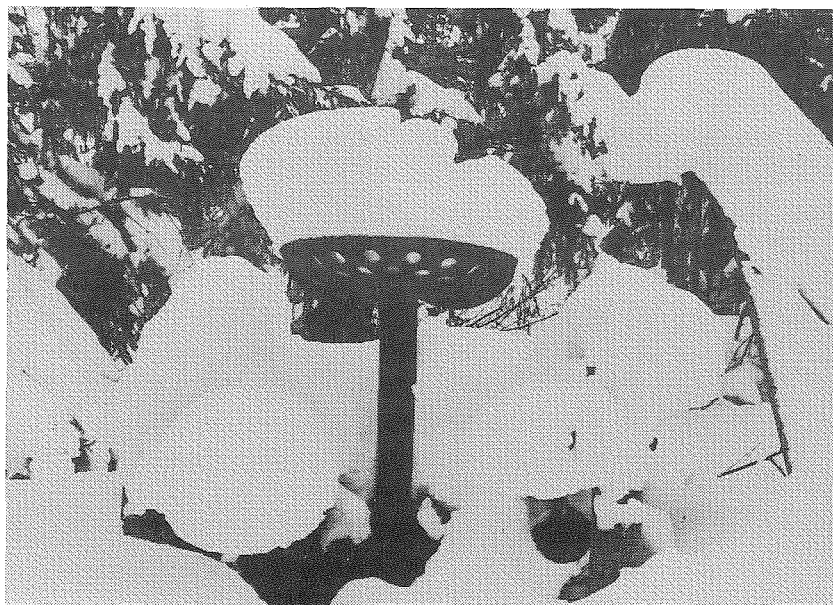
Tulos näyttää tukevan Patrick Barwisen ja Andrew Ehrenbergin kantaa, jota he argumentoivat perusteellisesti kirjassaan *Television and its Audience* (1988): televisio on valtavirran väline. *Narrowcasting* ei ole lähivuosikymmenien voittaja, vaan *mainstream*-television voittokulku jatkuu. Uudet kanavat tuovat tiettyjä lisäpiirteitä tv:n katseluun, mutta yleisön valtaosa on jatkossakin kiinnostunein 'täyden palvelun' televisiosta, jossa uutiset ja elokuvat, ajankohtaisohjelmat ja sarjafilmit sekä dokumentit ja talkshowt seuraavat toisiaan ja jossa kansallisella ohjelmistolla on tärkeä sija. Television tuotantotapa – ohjelmanteon kalleus – suosii suuria yleisöjä ja suuren yleisön kanavia; niiden puolesta puhuu myös tv:n sosiaalinen olomuoto.

Kirjallisuus

- BARWISE, Patrick & EHRENBURG, Andrew. *Television and its Audience*. Lontoo, Newbury Park, Beverly Hills ja New Delhi, Sage, 1988.
 ELLIOTT, Philip. *Intellektuellit ja julkisuuden katoaminen*. Tiedotustutkimus 6(1983):2, s. 64-74.
 GARNHAM, Nicholas. *The Media and the Public Sphere*. Teoksessa: MURDOCK, Graham ym.

- (toim.). *Communicating Politics*. Leicester, Leicester University Press, 1986.
 HABERMAS, Jürgen. *Strukturwandel der Öffentlichkeiten*. Darmstadt und Neuwied, Luchterhand, 1962.
 HEISKANEN, Ilkka. Uusi viestintäteknologia ja rakenteellinen kuri suomalaisessa joukkoviestinnässä ja kulttuuriteollisuudessa. Teoksessa: MITCHELL, Ritva (toim.). *Uusi teknologia, taiteet, taidepolitiikka*. Valtion taidehallinnon julkaisuja n:o 28. Helsinki, 1985, s. 193-247.
 HELLMAN, Heikki. *Uustelevisio aika?* Helsinki, Hanki ja Jää, 1988.
 HELLMAN, Heikki & SAURI, Tuomo. *Suomalainen prime-time: Tutkimus television uudesta kilpailutilanteesta sekä Yleisradion ja MTV:n parhaan katseluajan ohjelmarakenteesta vuosina 1970-1986*. Jyväskylän yliopisto, Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja n:o 10. Jyväskylä, 1988.
 JULKUNEN, Eero & SARMELA, Martti. *Information Technology and Structural Change in Local Cultures*. Publications of the Finnish National Commission for Unesco n:o 39. Helsinki, 1987.
 KALKKINEN, Marja-Leena. *Televisio-ohjelmien seuraaminen 1976-1985: Yhteenveto television seuraamistutkimuksista*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 6/1986.
 KALKKINEN, Marja-Leena. Kesän 1987 tv-yleisö: Tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenveto ajalta 1.6.-30.8.1987. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 1/1988. (1988a)
 KALKKINEN, Marja-Leena. Kevätkauden 1988 tv-yleisö: Tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenveto ajalta 4.1.-29.5.1988. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 8/1988. (1988b)
 KALKKINEN, Marja-Leena. *Tv-ohjelmien seuraaminen 1987-88: Tv-mittaritutkimuksen vuosiyhteenveto*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 12/1988. (1988c)
 KALKKINEN, Marja-Leena. *Syyskauden 1988 yleisö: Tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenveto ajalta 5.9.1988-1.1.1989*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 4/1989.
 KALKKINEN, Marja-Leena & KYTÖMÄKI, Juha. Kevätkauden 1987 tv-yleisö: Tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenveto ajalta 2.3.-31.5.1987. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Tutkimusmuistio 10/1987.
 KASARI, Heikki. *Yleisö sähköisen viestinnän muutos-*

- painessa*. Helsingin yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja 1.A/5, 1988.
 KYTÖMÄKI, Juha. *Syyskauden 1987 tv-yleisö: Tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenveto ajalta 31.8.1987-3.1.1988*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 2/1988.
 KYTÖMÄKI, Juha. Kesän 1988 tv-yleisö: Tv-mittaritutkimuksen kausiyhteenveto ajalta 30.5.-4.9.1988. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 2/1989.
 LUNDBY, Knut. *Cultural Identity as Basis for Community Television*. *The Nordicom Review of Nordic Mass Communication Research*, (1988):2, s. 24-30.
 MORING, Tom. *Taking Cultural Values into Possession: Local Radio and Social Competence; The Case of Finland 1985-86*. *The Nordicom Review of Nordic Mass Communication Research*, (1988):2, s. 13-23. (1988a)
 MORING, Tom. *Kulttuuristen arvojen paikallinen haltuunotto – uusien paikallisladioiden ylenkatsottu funktio*. *Politiikka* 30(1988):4, s. 333-346. (1988b)
 POSTMAN, Neil. *Viivittämme itsemme hengiltä: julkinen keskustelu viihteen valtakaudella*. Porvoo, Helsinki ja Juva, WSOY, 1987.
 SYVERTSEN, Trine. *Ideas Count, But Resources Decide: Public Service Television in the 'Information Age'*. *Esitelmä VIII pohjoismaisessa tiedotustutkijoiden kokouksessa*, 10.-12.8.1987.
 TIIHONEN, Pertti. *Tv-yleisön käyttäytyminen uudessa välineympäristössä: Tutkimus helsinkiläisten televisionkatselusta*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja C 4/1988. (1988a)
 TIIHONEN, Pertti. *Televisioyleisön käyttäytyminen kaapeli-tv-yhteisöissä*. Tutkimus vaasalaisten ja nämpiöläisten televisionkatselusta. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja C 5/1988. (1988b)
 TUKIAINEN, Tuuli. *Helsinkiläisen televisioyleisön ohjelmistovalintoja lokakuussa 1986*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja C 1/1987. (1987a)
 TUKIAINEN, Tuuli. *Tampereläisen televisioyleisön ohjelmistovalintoja helmikuussa 1987*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja C 4/1987. (1987b)
 TUKIAINEN, Tuuli. *Turkulaisen televisioyleisön ohjelmistovalintoja huhtikuussa 1987*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja C 1/1988. (1988a)
 TUKIAINEN, Tuuli. *Televisioyleisön uusjako ennen Kolmostelevisiota*. Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja C 2/1988. (1988b)

valok. Maire Riipinen

Paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen hedelmällinen jännitekenttä voi tuottaa Hellmanin (1989) mukaan aivan uudenlaisia julkisuusmuotoja.

Kuusi kommenttia Van Poeckelle

Viime numerossamme julkaistu belgialaisen Luc Van Poecken artikkeli Uutisen tekemisen myytit ja riitit herätti jo toimituksen kokouksissa sen verran vilkasta keskustelua, että päätimme jatkaa ja laajentaa debattia edelleen.

Postitimme käännöksiä sellaisille ihmisille, joiden kuvittelimme reagoivan Van Poecken kehitelmiin. Niin kävikin.

Jotakin aiheen kiinnostavuudesta – vai pitäisikö sanoa maalitaulun herkkyydestä – kertoo se, että yhtä lukuunottamatta kaikki mukaan pyytämämme vastasivat. Kuten kommentteista käy ilmi, Van Poecken kehitelmä tarjoaa materiaalia varsin kriittisillekin huomioille.

Lisättäköön vielä, että Van Poecken artikkeli julkaistiin englanninkielisenä Communications-lehden numerossa 1/88.

Toim.siht.

Irma Kaarina Halonen Suu auki ja ole ruma

Ajattelemattomuuttani lupasin kommentoida Luc Van Poecken artikkelia Tiedotustutkimukseen ja kuvittelin ajan riittävän perusteellisen katsauksen tekemiseen. Olisin tarkastellut naistutkimuksen nykyisiä ongelmanasetteluja suhteessa Poecken esittämiin diskurssimuotoihin. Tähän en kuitenkaan kyennyt, vaan joudun kuittaamaan vaativan tehtäväni reunahuomion tapaisilla pohdintoilla naisen ja uutisen suhteesta.

Nämä ajatukset esitin Viestimet, naisten maailma ja todellisuus -seminaarissa Kungälvissä 26.4.1989 ja niistä keskusteltiin myös työryhmissä. Kirjoitus on siis tahallisen poleeminen.

Luc Van Poecken artikkelista ei lopulta jäänyt kovinkaan paljon 'käteen' – 'so what?'-kysymys askarruttaa sen jälkeen kun on kahlanut lavean johdannonomaisen pyörittelyn läpi. Sama vaikeus on naista ja uutista koskevassa tutkimuksessanikin edessä. Siksi muotoillen katsaukseni loppuun joitakin ehdotuksia siitä, mihin uutiskäytännössä voisi naisnäkökulmasta pyrkiä.

Lähdeviittaukset on jätetty pois, mutta asiasta kiinnostuneen on varmasti antoisaa tutustua esimerkiksi Carole Patemanin artikkeliin "Feminist Critiques of the Public/Private Dichotomy" teoksessa Benn, S.I. – Gaus, G.F.: Public and Private in Social Life, Croom